

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีใน
มุมมองของผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน

นายวรวิทย์ เลาหะเมตน์

ปริญญา

บัญชีมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญเรือง เจริญศรี

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีในมุมมองของผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผู้ประกอบการนี้คือ ผู้บริหารหรือผู้จัดการฝ่ายบัญชีของธุรกิจที่ดำเนินงานในรูปแบบของบริษัทจำกัดในจังหวัดเชียงใหม่

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการใช้แบบสอบถามจากธุรกิจที่สุ่มตัวอย่างจำนวน 303 รายจากธุรกิจทั้งหมด 4,494 ราย และนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และวิธีทางสถิติ T-test นอกจากนี้ผู้ศึกษายังได้รวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร วารสารที่เกี่ยวข้องซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้จัดการฝ่ายบัญชี คิดเป็นร้อยละ 50.94 รองลงมาคือ กรรมการบริษัท คิดเป็นร้อยละ 49.06 ธุรกิจของผู้ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมดประกอบธุรกิจในรูปแบบของบริษัทจำกัด ส่วนใหญ่ดำเนินธุรกิจประเภทให้บริการคิดเป็น ร้อยละ 38.21 รองลงมาเป็นธุรกิจประเภทพาณิชยกรรมและอุตสาหกรรม คิดเป็นร้อยละ 26.42 ธุรกิจของผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีเงินทุนจดทะเบียนต่ำกว่า 5,000,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 48.59 รองลงมาจะมีเงินทุนจดทะเบียน 5,000,000 – 20,000,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 30.19 ส่วนการเลือกใช้บริการจากผู้สอบบัญชีนั้นส่วนใหญ่จะเลือกใช้บริการจากผู้สอบบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่ คิดเป็นร้อยละ 68.40 รองลงมาคือ กรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 30.19 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะใช้บริการจากผู้สอบบัญชีคนปัจจุบันติดต่อกันเป็นระยะเวลามากกว่า 7 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.07 รองลงมาคือ 1-2 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.13

ระดับความมีอิทธิพลของปัจจัยด้านการให้บริการมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.5179 แสดงว่าปัจจัยด้านการให้บริการมีอิทธิพลต่อความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีในระดับสูง ส่วนระดับความมีอิทธิพลของปัจจัยด้านความสัมพันธ์ทางการเงินมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.7830 แสดงว่าปัจจัยด้านความสัมพันธ์ทางการเงินมีอิทธิพลต่อความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีในระดับปานกลาง ส่วนระดับความมีอิทธิพลของปัจจัยทั่วไปมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.5660 แสดงว่าปัจจัยทั่วไปมีอิทธิพลต่อความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีในระดับปานกลาง ในความเห็นของผู้ประกอบการเห็นว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีในระดับสูงได้แก่ การที่ผู้สอบบัญชีให้บริการจัดทำบัญชีแก่กิจการที่ตนเป็นผู้ตรวจสอบ และการให้บริการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบัญชีแก่กิจการที่ตนเป็นผู้ตรวจสอบ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีในระดับต่ำได้แก่ การที่ผู้สอบบัญชีมีคดีฟ้องร้องกับกิจการที่ตรวจสอบ ผู้สอบบัญชีรับของขวัญหรือของกำนัลเนื่องในโอกาสที่สำคัญ ๆ จากกิจการที่ตรวจสอบ และการที่อดีตผู้ช่วยผู้สอบบัญชีระดับสูงลาออกจากสำนักงานสอบบัญชีไปเป็นพนักงานของกิจการที่ตรวจสอบ

เมื่อเปรียบเทียบความเห็นของผู้ประกอบการที่เป็นผู้บริหารของกิจการกับผู้จัดการฝ่ายบัญชีเกี่ยวกับระดับความมีอิทธิพลของแต่ละปัจจัยพบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาพบว่าค่าเฉลี่ยของระดับความมีอิทธิพลของแต่ละปัจจัยในมุมมองของผู้ประกอบการพบว่ามีมุมมองของผู้ประกอบการไม่สอดคล้องกับข้อกำหนดทางมรรยาทของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับความเป็นอิสระ โดยส่วนใหญ่เห็นว่าปัจจัยต่าง ๆ มีอิทธิพลต่ำกว่าข้อกำหนดไว้ในข้อกำหนดทางมรรยาทของผู้สอบบัญชี

จากการศึกษานี้ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการลดความเข้าใจผิดของผู้ประกอบการโดยการให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการ การบัญญัติกฎหมายและส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง และการใช้หนังสือตอบรับงาน

Independent Study Title The Influence Factors in the Auditor's Independent in the Perspective of Business Owners in Chiang Mai Province

Author Mr. Vorawit Laohamethanee

Degree Master of Accounting

Independent Study Advisor Asst. Prof. Boonruang Chareonsri

ABSTRACT

The purpose of this study is to study the influence factors in the auditor's independent in perspective of business owners in Chiang Mai province. The business owners are management or accounting manager of the business organizations which are operated in the form of company limited in Chiang Mai

Data was collected by using questionnaire with 303 samples randomly selected from the total of population 4,494 business firm in Chiang Mai. The collected data was analyzed and processed for frequency, percentage, average and T-test. Besides, this study also gathered information from relevant textbooks, documents and journals. The study result can be concluded as follows:

The respondents consist of 50.94 percent accounting manager and 49.06 percent company management. The all of the respondents are in the company limited form of organization. The respondents of 38.21 percent are in servicing business, 26.42 percent are in merchandising business and in manufacturing business. The majority of 48.59 percent of respondents have a registered capital of lower than 5,000,000 baht and 30.19 percent have a registered capital in the range of 5,000,000 to 20,000,000 baht. Most of respondents, 68.40 percent of the samples, choose to use the service of auditing firm in Chiang Mai ; and 30.19 percent use the service of auditing firms in Bangkok. A group of 32.07 percent of the samples

continuously used the service of their present external auditors for longer than 7 consecutive years. A smaller group of 31.13 percent have used the service of their present external auditors for 1 or 2 consecutive years.

The influence level of servicing factors has an average of 3.5179 which indicates that servicing factors have a significantly high influence on the auditor's independence. The influence level of financial relationship factors has an average of 2.7830 which indicates that financial relationship factors have a moderate influence on the auditor's independence. The influence level of general factors has an average of 2.5660 which indicates that general factors have a moderate influence on auditor's independence. In the business owner's opinion, the factor that has high influence on auditor's independence is the condition that auditor provides his audit client with not only audit service, but also bookkeeping service or other service related to accounting recording. On the other hand, the factors that have low influence on the auditor's independence include the fact that the auditor has a litigation with his audit client, the auditor received gift in the client's important occasions, a former senior assistant auditor who has resigned from the auditing firm later becomes a bookkeeper of the audit client.

It is found in this study discover that there is no significant difference between the company management's opinion and the accounting manager's opinion regarding the influence level of each factor.

However, this study discover that business owners' perspective of the average influence level for each factor does not agree with the code of professional ethics regarding the auditors' independence. Most of them see that the influence factors only have insignificant influence which does not exceed the restriction of the code of professional ethics

The result of this study suggests that the business owners' misunderstanding be reduced by educating the business owner, issue laws, strengthening law enforcement, and using engagement letter.